

PUVA therapie

Wat is PUVA therapie?

PUVA is een afkorting waarbij de P staat voor 'psoraleen' en UVA voor 'ultraviolet-A licht'.

Het principe van PUVA therapie berust op het gevoelig maken van de huid voor UVA licht met behulp van psoraleen vlak voor de belichting. Psoraleen kan worden toegediend in de vorm van tabletten die u via de mond inneemt (orale PUVA), in een gelvorm op de huid (lokale PUVA), of het kan worden toegevoegd aan badwater (bad-PUVA). Hierna vindt behandeling plaats in een speciale belichtingscabine. Het licht blijkt een genezend effect te hebben op verschillende huidziekten.

Bij welke huidaandoeningen kan PUVA lichttherapie worden gegeven?

PUVA lichttherapie wordt bij de volgende huidziekten gebruikt:

- psoriasis;
- eczeem;
- pityriasis lichenoides;
- cutaan T-cel lymfoom en lymphocytic infiltration of the skin;
- vitiligo;
- lichtallergie (gewenning).

Andere zeldzame huidziekten zoals:

- necrobiosis lipoidica;
- sclerodermie (high dose UVA1);
- acrodermatitis continua en pustulosis palmoplantaris;
- granuloma annulare disseminate;
- parapsoriasis;
- ziekte van Sneddon Wilkinson.

Lichttest voorafgaand

Alvorens u met orale PUVA therapie of met bad-PUVA start, wordt er een lichttest bij u verricht. Hiermee wordt de gevoeligheid van de huid voor UVA licht onderzocht en kan bepaald worden met welke dosis UVA licht u mag starten.

Deze test gaat als volgt:

U neemt eerst de voorgeschreven hoeveelheid tabletten in, twee uur voor de test, of gaat in bad met psoraleen, of de huidafwijkingen worden ingesmeerd met een psoraleen gel. Daarna start de belichting.

De test wordt meestal verricht op de huid van de billen. Het gehele lichaam moet bedekt zijn, met uitzondering van één bil.

U draagt hierbij het volgende:

- UV beschermbrilletje (verstrekkt door UMCG) en uw hoofd wordt met een doek bedekt.
- Kleding met lange mouwen.
- Handschoenen (verstrekkt door UMCG).
- Sokken of kousen.
- Soort rok met een uitsparing, de uitsparing komt op de onbedekte bil (verstrekkt door UMCG).
- Een viltje met zes uitsparingen/testvelden wordt op de onbedekte bil geplakt. Deze testvelden worden gemarkeerd met een viltstift en de markeringen mogen pas na de beoordeling (72 uur later) weer worden afgewassen.

Vervolgens wordt u belicht in de lichtcabine. Het eerste testveld wordt belicht met een lage intensiteit (sterkte), het zesde testveld met de hoogste intensiteit, terwijl er na iedere belichting een testveld afgeplakt wordt (vijf keer).

Na drie dagen heeft u weer een afspraak om de test te laten beoordelen. U begint dan ook met de eerste PUVA behandeling.

Belangrijk vóór elke behandeling

Bad PUVA

U gaat vooraf aan iedere behandeling eerst gedurende vijftien minuten in bad met psoraleen of de huidafwijkingen worden ingesmeerd met een psoraleen gel. Daarna start de belichting.

Orale PUVA

U neemt twee uren voor de belichting het voorgeschreven aantal tabletten of capsules in. Het medicijn moet tijdens of vlak na de maaltijd worden ingenomen met melk, thee of yoghurt. Inname van het medicijn kunt u het op dezelfde manier toepassen. Voedsel beïnvloedt namelijk de opname van het medicijn in het bloed.

De belichting

De behandeling vindt plaats in een speciale belichtingscabine.

U staat geheel ontkleed in deze cabine. Ter bescherming van uw ogen, kunt u gebruik maken van een speciaal beschermbrilletje.

Onder bepaalde omstandigheden kan het verstandig zijn bepaalde lichaamsdelen (zoals handen, hoofd) af te dekken. Zie er zelf bij iedere behandeling op toe dat de huid op dezelfde wijze wordt afgedekt. Bij mannen worden de geslachtsdelen afgedekt met een washand of een tangaslip.

U kunt altijd de cabine verlaten door de deur van binnenuit open te duwen. De lampen gaan dan vanzelf uit. Ook is er een verpleegkundige of doktersassistente aanwezig die u tijdens de belichting kunt waarschuwen.

Lokale PUVA (Hand-voet PUVA)

Voor elke belichting houdt u uw handen en/of voeten gedurende vijftien minuten in een waterbadje waaraan psoraleen is toegevoegd. Soms worden de huidafwijkingen met psoraleengel ingesmeerd, welke eveneens vijftien minuten moet inwerken. Daarna start de belichting.

De behandeling wordt gegeven met behulp van een lamp die tegelijkertijd uw handen of voeten kan belichten. Als uw handen worden behandeld met UVA-licht, dan krijgt u een beschermbrilletje om uw ogen te beschermen.

De duur van de behandeling

Afhankelijk van uw huidtype wordt een belichtingschema bepaald. U wordt twee à drie maal per week op vaste tijden behandeld. In het begin duurt de belichting heel kort om verbranding te voorkomen, maar bij ieder volgend bezoek wordt de belichtingstijd langzaam opgebouwd. De duur van de PUVA behandelingen is per persoon verschillend en duurt gemiddeld twee tot drie maanden.

Na de behandeling

Door de belichting wordt de huid vaak wat droger, schraal en soms zelfs een beetje pijnlijk. Wij raden u daarom aan uw huid na de behandeling in te vetten. U kunt de verpleegkundige om advies vragen voor een geschikte crème of zalf en zo nodig een recept krijgen.

Op de dag van de belichting, maar ook tijdens de gehele lichttherapie, is het belangrijk dat u uw lichaam niet extra blootstelt aan zonlicht of andere vormen van licht (bijvoorbeeld hoogtezon, zonnebank, solarium of in de tuin), omdat uw huid vooral op de dag van belichting door het psoraleen nog een aantal uren lichtgevoelig blijft. Geadviseerd wordt om tenminste twaalf uur na de belichting handschoenen te dragen bij zonexpositie, ook wanneer het bewolkt of niet zonnig is. UVA- licht gaat ook door venster- en autoglas. Denk daarom ook om de bescherming van uw handen op het stuur en draag handschoenen en let er ook op dat uw benen bedekt zijn.

Het is normaal dat u enkele uren tot een dag na de belichting het gevoel heeft dat u een beetje bent verbrand. Als dit langer dan 24 uur aanhoudt, kunt u dit doorgeven aan de verpleegkundige/doktersassistente. Het tijdschema voor de belichting zal dan worden aangepast of u krijgt van de arts een zalf om de verbranding te onderdrukken.

Belangrijk

Medicijngebruik heeft in het algemeen geen invloed op de behandeling. Toch kunnen sommige medicijnen de gevoeligheid van de huid voor licht beïnvloeden. Meld daarom altijd medicijngebruik en/of verandering van medicijngebruik aan de verpleegkundige/doktersassistente.

Etenswaren vermijden

Tijdens de behandeldagen kunt u beter etenswaren vermijden zoals vijgen, citroenen, peterselie, mosterd en selderij. In deze voedingswaren zitten namelijk furocoumarines die de huid ook extra lichtgevoelig kunnen maken.

Richtlijnen (alleen bij orale PUVA)

Oogbescherming

Draag in verband met een goede oogbescherming een door onze afdeling goedgekeurde zonnebril of voorhanger vanaf het moment van inname van de capsules of tabletten en gedurende de verdere dag.

Vakantie

De PUVA behandeling moet drie dagen voorafgaande aan het vertrek naar een vakantiebestemming worden gestaakt.

Gebruik van alcohol

Het gebruik van alcohol tijdens de behandeling (met name op de dag vóór en op de dag van behandeling) wordt sterk afgeraden.

Anticonceptie maatregelen

Neem tijdens de gehele behandeling en drie maanden erna, anticonceptie maatregelen in acht. Dit geldt niet alleen voor een vrouw die PUVA behandeling krijgt, maar ook voor een man die deze behandeling krijgt. Er mogen geen kinderen worden verwekt in deze periode. Zo nodig raadpleegt u uw huisarts over anticonceptie.

Wat zijn de bijwerkingen?

Door de UVA behandeling wordt u bruin. Ook als u een gepigmenteerde huid hebt, moet u er rekening mee houden dat deze door de PUVA therapie nog donkerder zal worden. Daarnaast kunnen pigmentvlekken ontstaan, een soort sproeten die door het UVA licht worden opgewekt.

Tijdens de lichttherapie bestaat er de kans op verbranden. De intensiteit van de cabine wordt aangepast op uw huidtype, maar toch kan het wel voorkomen dat er te veel licht wordt gegeven, met als gevolg roodheid en vervelling van de huid (zonnebrand). Dit kan gebeuren als de cabine te hoog is ingesteld, of als uw huid door de huidziekte extra gevoelig is. In dit geval wordt het belichtingsschema aangepast of kan de arts beslissen om enkele belichtingen over te slaan .

Naast deze effecten op de korte termijn zijn er langetermijneffecten. Net als voor de gewone zon geldt dat een te hoge blootstelling aan UVA licht schade kan veroorzaken in de huid. De belangrijkste effecten van UVA zijn huidveroudering en een verhoogde kans op het ontstaan van huidkanker. Wij houden de totale toegepaste dosis goed in de gaten om dit risico tot een minimum te beperken.

Alleen bij orale PUVA

De psoraleentabletten kunnen misselijkheid veroorzaken. Zo nodig kan de hoeveelheid tabletten worden verlaagd of er kunnen tabletten tegen misselijkheid worden bijgegeven.

Afspraken

Het is erg belangrijk voor onze planning dat u ons laat weten wanneer een afspraak niet door kan gaan. U kunt ons bereiken onder telefoonnummer (050) 361 80 25. Als er bijzonderheden zijn of als u vragen heeft, kunt u deze bespreken met de verpleegkundige/doktersassistente. Deze informeert de arts en zo nodig krijgt u eerder een afspraak. Om de afdeling Dermatologie (D1) te bereiken neemt u de ingang Fonteinstraat 15. Daar gaat u naar de eerste verdieping en volgt de bordjes 'Dermatologie'. Bij onderbreking van meer dan dertig dagen moet weer opnieuw met de therapie worden begonnen. Neem wanneer u verhinderd bent contact op met het Planbureau, telefoon (050) 361 80 25.